

Exam. Code : 103205

Subject Code : 1201

B.A./B.Sc. 5th Semester

MUSIC (Vocal)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—50

Note :- Students will have to attempt any **FIVE** questions in all. Each question carries equal marks.
Q. No. 1 is compulsory.

1. Answer the following questions in a very brief manner :
  - (i) Write any two merits of Indian Notation System.
  - (ii) Write the name of any two singers of Thumri Gaayan.
  - (iii) Which Taal is best suited for Tappa Gaayan ?
  - (iv) Write the Gaayan Samay of Raag Darbari and Raag Tilang.
  - (v) How many Matras are there in Deepchandi Taal ?
  - (vi) Write the Birth date and Birth place of the Folk singer Surinder Kaur.
  - (vii) Write the Aaroh, Avroh and Pakad of Raag Kedar.
  - (viii) Write the Gharana style of Shri Dalip Chandar Bedi.
  - (ix) Write any two Classical Gayan Shailies used in Gurmat Sangeet.
  - (x) Write the Jaati of Raag Adana and Raag Kamod.
2. Explain in detail the development of Indian Notation System and its merits and demerits.
3. Write a short note on the following :
  - (i) Chaturang
  - (ii) Thumri.

4. Describe in detail the knowledge of Folk music of Punjab.
5. Give a detailed description of the following Ragas :
(i) Tilang
(ii) Kedar.
6. Explain in detail the importance of Kanth Sadhana in Music.
7. Give in detail the life sketch and contribution of Dalip Chandar Bedi in the field of Hindustani Music.
8. Give a detailed knowledge of Classical Gaayan Shaillies used in Gurmat Sangeet.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਤਿ ਸੰਖਿਪਤ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :
(i) ਭਾਰਤੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਗੁਣ ਲਿਖੋ।
(ii) ਠੁਮਰੀ ਗਾਇਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
(iii) ਕਿਹੜਾ ਤਾਲ ਟੱਪਾ ਗਾਇਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ ?
(iv) ਰਾਗ ਦਰਬਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਗ ਤਿਲੰਗ ਦਾ ਗਾਇਨ ਸਮਾਂ ਲਿਖੋ।
(v) ਦੀਪਚੰਦੀ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਹਨ ?
(vi) ਲੋਕ ਗਾਇਕਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਲਿਖੋ।
(vii) ਰਾਗ ਕੇਦਾਰ ਦੇ ਆਰੋਹ, ਅਵਰੋਹ ਅਤੇ ਪਕੜ ਲਿਖੋ।
(viii) ਸ਼੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਚੰਦਰ ਬੇਦੀ ਦੀ ਘਰਾਨਾ ਸ਼ੈਲੀ ਲਿਖੋ।
(ix) ਗੁਰਮਤ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
(x) ਰਾਗ ਅਦਾਨਾ ਅਤੇ ਰਾਗ ਕਮੋਦ ਦੀ ਜਾਤੀ ਲਿਖੋ।

2. ਭਾਰਤੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
3. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਉਪਰ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - (i) ਚਤੁਰੰਗ
  - (ii) ਠੁਮਰੀ।
4. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
5. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਵਰਣ ਦਿਉ :
  - (i) ਤਿਲੰਗ
  - (ii) ਕੇਦਾਰ।
6. ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕੰਠ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਦਲੀਪ ਚੰਦਰ ਬੇਦੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਲਿਖੋ।
8. ਗੁਰਮਤ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪਰੀਖਾਰਥੀ ਸਮੀ ਮੇਂ ਸੇ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੇ ਅਂਕ ਸਮਾਨ ਹੈਂ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਯਾ 1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਅਤਿ ਸੰਖਿਪਤ ਉਤਰ ਦੇਂ :
  - (i) ਭਾਰਤੀਯ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਕੇ ਕੋਓਂ ਭੀ ਦੋ ਗੁਣ ਲਿਖੇਂ।
  - (ii) ਠੁਮਰੀ ਗਾਯਨ ਕੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਦੋ ਗਾਯਕਾਂ ਕਾ ਨਾਮ ਲਿਖੇਂ।
  - (iii) ਕੌਨ ਸਾ ਤਾਲ ਟਪਾ ਗਾਯਨ ਕੇ ਲਿਏਂ ਸਭਸੇਂ ਉਪਯੁਕਤ ਹੈ ?
  - (iv) ਰਾਗ ਦਰਬਾਰੀ ਔਰ ਰਾਗ ਤਿਲੰਗ ਕਾ ਸਮਯ ਲਿਖੇਂ।

- (v) दीपचंदी ताल में कितनी मात्राएं हैं ?
- (vi) लोक गायिका सुरिंदर कौर की जन्म तिथि और जन्म स्थान लिखें।
- (vii) राग केदार के आरोह, अवरोह और पकड़ लिखें।
- (viii) श्री दलीप चंद्र बेदी की घराना शैली लिखें।
- (ix) गुरुमत संगीत में इस्तेमाल की गई कोई भी दो शास्त्रीय गायन शैलियों के नाम लिखें।
- (x) राग अदाना और राग कमोद की जाति लिखें।
2. भारतीय नोटेशन सिस्टम का विकास तथा इसके गुणों और दोषों की विस्तारपूर्वक व्याख्या करें।
3. निम्नलिखित पर संक्षिप्त नोट लिखें :
- (i) चतुरंग
- (ii) ठुमरी।
4. पंजाब के लोक संगीत के ज्ञान का विस्तार से वर्णन करें।
5. निम्नलिखित रागों का विस्तृत विवरण दें :
- (i) तिलंग
- (ii) केदार।
6. संगीत में कंठ साधना के महत्व की विस्तार से व्याख्या करें।
7. दलीप चंद्र बेदी का जीवन-चरित्र तथा हिन्दुस्तानी संगीत के क्षेत्र में इनके योगदान को विस्तारपूर्वक स्पष्ट करें।
8. गुरुमत संगीत में प्रयोग की गई शास्त्रीय गायन शैलियों का विस्तृत वर्णन करें।